

Bouwers

Voor bouw- en infrabedrijven

**Netbewuste bouw:
slim met
netcapaciteit**

Nummer 9 juli 2026

p.22

Oude gevelstenen,
nieuwe toekomst

p.38

De verenigde strijd
tegen cybercriminaliteit

Bouwers, het ledenmagazine van Bouwend Nederland, verschijnt vijf keer per jaar in een oplage van 5.000 exemplaren. De pdf van alle edities is te vinden op bouwendnederland.nl.

Naast **Bouwers** ontvangen leden van Bouwend Nederland regelmatig een digitale nieuwsbrief met actuele informatie uit de vereniging, de markt en informatie die van belang is voor de dagelijkse bedrijfsvoering.

Hoofredactie
Brandy van Gerven
Bouwend Nederland

Coördinatie en eindredactie
Jacob-Jan Esmeijer
Havana Orange

Vormgeving en opmaak
Ontwerpwerk, Den Haag

Coverbeeld
Foto: Van der Hulst Bouwbedrijf
Illustratie: Maus Baus

Druk
Damen Drukkers, Werkendam

Redactieadres
Bouwend Nederland
Postbus 340, 2700 AH Zoetermeer
webredactie@bouwendnederland.nl

Aansprakelijkheid
Bij het samenstellen van de inhoud van deze publicatie streeft Bouwend Nederland naar de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Bouwend Nederland sluit iedere aansprakelijkheid uit voor onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van het handelen op grond van informatie die door deze publicatie beschikbaar is.

Copyright
De informatie in deze publicatie kan worden gekopieerd voor persoonlijk gebruik, met uitsluiting van elke verdere verveelvoudiging, distributie, commercialiteit of exploitatie onder derden, tenzij voorafgaande toestemming van de auteur en/of Bouwend Nederland.

Adreswijzigingen
Adreswijzigingen kun je doorgeven via ledenservice@bouwendnederland.nl

ISSN: 3051-1747

Grote vragen

Netbewuste bouw: slim met netcapaciteit

12 Met de veiligheidsbril op

'Sociale veiligheid is niet vanzelfsprekend'

37 Goed bedacht

Sensoren van slechts één millimeter

42 Op bezoek

'Leerlingen zijn onderdeel van het team'

47 Academy-training

'Marketing is belangrijk, begin met een plan van aanpak'

- 15

Vraag maar raak
De schooldagbonus in de praktijk
- 16

Trots
Een circulair droomkantoor
- 22

De bouw maakt het slim
Rebrick: oude gevelstenen, nieuwe toekomst
- 28

Bouw in beeld
Nettelhorsterbrug
- 30

5 tips
Duurzaam SROI
- 34

Succesvol samenwerken
Partners met respect voor elkaar

Ook in deze editie

- 20

Van bureau naar bouwplaats
'Nu werk ik aan voor Nederland belangrijk erfgoed'
- 38

Blik van buiten
De verenigde strijd tegen cybercriminaliteit
- 41

Ledenvoordelen
'Op een netwerk moet je 100% kunnen vertrouwen'
- 45

Cartoon Jubilea
- 48

In de leer
'Om alles te kunnen, moet ik veel kilometers maken'
- 52

Nabuurschap
Een horecazaak als uit de hand gelopen hobby
- 56

Campagne
Civiele helden

Netbewust bouwen

De bouwopgave waar wij voor staan, vraagt om veel aandacht. Niet alleen de vraag hoe en waar er jaarlijks 100.000 woningen moeten verrijzen staat centraal; ook vanuit arbeids-, kosten- en duurzaamheidsperspectief moeten de woningen van de toekomst aan steeds meer eisen voldoen. In *Grote Vragen* gaan we nader in op netbewuste nieuwbouw, dat volgens de drie geïnterviewden 'het nieuwe normaal' wordt.

Met een hete (voetbal)zomer in volle gang valt er in deze editie nog veel meer te lezen. Mede dankzij zij-instromers krijgt de bouw en infra steeds vaker te maken met nieuwe gezichten. Zo legt Sergei den Haan in *Van Bureau naar Bouwplaats* uit waarom hij zijn werk op een boorplatform in Qatar inruilde voor een restauratieve werkplek in Delft. En wat te denken van microsensoren van slechts één millimeter, die nauwlettend in de gaten houden of en wanneer roestvorming optreedt?

Neem *Bouwers* gerust mee naar je vakantieadres tijdens de bouwvak, of sla het open in de rust van een WK-wedstrijd. In ieder geval: veel lees- en kijkplezier!

Met vriendelijke groet,
Brandy van Gerven
Hoofredacteur Bouwers

Foto ©René van den Burg

Netbewuste bouw:

Slim met netcapaciteit

Tekst Berber Bijma
Foto's ©Van der Hulst Bouwbedrijf
Illustraties ©Maus Baus

Het stroomnet is vol en daarom is woningnieuwbouw niet vanzelfsprekend. Netbewust bouwen is één van de manieren om netcongestie te beperken en de beschikbare capaciteit beter te benutten. Hoe ziet dat eruit en wat is daarvoor nodig? Drie visies vanuit een netbeheerder, een gemeente en een ontwikkelende bouwer.

Er dreigt een file op het elektriciteitsnet. Als die echt ontstaat – dus als er te veel elektriciteit door kabels en transformatoren gaat – levert dat gevaarlijke situaties op, doordat onderdelen van het net te heet worden en het risico van stroomuitval groter wordt. Wat in de volksmond heet 'het net is vol' betekent dus eigenlijk: het net is nog nèt niet vol en dat moeten we vooral zo houden, om zeker te blijven van stroom. Om die reden staan duizenden bedrijven in ons land op de wachtlijst voor een (zwaardere) stroomaansluiting. De problemen doen zich vooral op piekmomenten voor, zegt Maarten Bijl, regiodirecteur Zuid-Holland bij netbeheerder Stedin. 'Als we met z'n allen de oven, de inductieplaat en de wasmachine aanzetten, de auto opladen terwijl ook de warmtepomp draait, wordt het net te zwaar belast. En het net is zo sterk als de hoogste piek die het kan opvangen.'

‘Alles wat ruimte kost, moet je vanaf het begin meenemen’

Bouwbedrijven en ontwikkelende bouwers merken de gevolgen van het volle stroomnet nu al. Projecten lopen vertraging op en net opgeleverde duurzame gebouwen draaien soms op dieselgeneratoren in plaats van stroom. Yvonne van der Hulst, directeur van ontwikkelende bouwer Van der Hulst Bouwbedrijf, merkt dat gemeenten zich inmiddels ook terdege bewust zijn van de problematiek. 'Bij het aanvragen van een vergunning is de eerste vraag: kan dit project worden aangesloten?' In Zuid-Holland is de situatie weliswaar iets minder nijpend dan in Utrecht of Gelderland, maar ook hier staat het water aan de lippen.'

Verzwarend én efficiënter gebruik

Het net verzwaren lijkt de meest voor de hand liggende oplossing. Dat gebeurt ook, maar is een zaak van lange adem. Bovendien, zegt Bijl, is naast die verzwarend ook structureel efficiënter stroomgebruik nodig. 'Met de geplande verzwarend wordt het net ongeveer 2,5 keer zo zwaar als nu. Als we doorgaan met de huidige manier van stroom gebruiken, zouden we het ongeveer 3,5 keer moeten verzwaren. Ons stroomgebruik gaat namelijk fors toenemen door alle elektrificatie die de komende jaren nog gaat plaatsvinden. Willen we dat met een verzwakt net aankunnen, dan moeten we dus ook de piekbelasting tegengaan door de elektriciteit beter te benutten.'

Om schaarse transportcapaciteit in congestiegebieden beter te verdelen, heeft de Autoriteit Consument en Markt een prioriteringskader vastgesteld. Daarin krijgen zogenoemde congestieverzachters als eerste prioriteit, daarna functies die nodig zijn voor veiligheid

Maarten Bijl

Yvonne van der Hulst

Jurgen Schoorlemmer

'Het net is zo sterk als de hoogste piek die het kan opvangen'

en vervolgens maatschappelijke basisbehoeften, waaronder woonbehoefte, onderwijs en openbaar vervoer. Een andere nieuwe ontwikkeling is dat gemeenten vanaf 1 oktober 2026 voor woningbouw en scholen tot tien jaar vooruit transportcapaciteit kunnen aanvragen. Gemeenten hopen dat die laatste maatregel zorgt voor duidelijkheid, zegt Jurgen Schoorlemmer, business developer energietransitie bij de gemeente Deventer. 'Wij moeten straks aangeven hoeveel woningen we waar wanneer willen bouwen en krijgen zo meer inzicht hoeveel daarvan kan worden gerealiseerd.'

Hoe netbewuster, hoe meer woningen

Precies daar, zegt Schoorlemmer, zit de stimulans om anders te gaan bouwen. Want hoe minder energie een woning verbruikt en hoe beter gebruikspieken worden voorkomen, hoe meer woningen er gerealiseerd kunnen worden. 'Netbewust bouwen vraagt een fundamenteel andere aanpak van woningbouw. Voorheen regelde je aan het einde van een project de nutsaansluitingen. Nu moet je aan de voorkant nadenken: hoe organiseren we de energievoorziening in dit gebied? Dat wordt een voorwaarde, geen sluitstuk.'

Daarvoor is het belangrijk dat alle betrokken partijen vroeg samen aan tafel zitten. In Deventer gebeurt dat onder meer voor de ontwikkellocatie Roto. Daar komen 750 woningen, met werkplekken, voorzieningen, een hotel en een mobiliteitshub. Gemeente, ontwikkelaars, een technische partij en netbeheerder Enexis zitten iedere maand één dag samen fysiek aan tafel om het energieconcept uit te werken, vertelt

Schoorlemmer. Daarbij passeren allerlei ruimtelijke vragen de revue: waar komen parkeerplaatsen, kiezen we voor individuele of gezamenlijke laadinfrastructuur, is er ruimte voor warmte-koudeopslag, kiezen we een collectief warmtesysteem? 'Veel oplossingen kosten ruimte. Als je die ruimte niet vanaf het begin meeneemt in het stedenbouwkundig ontwerp, wordt het later praktisch onmogelijk.'

Netbewust bouwen begint bij het realiseren van woningen met een (extreem) lage energievraag. Daarover zijn alle drie geïnterviewden het eens. Daarnaast is een collectieve warmtevoorziening vrijwel altijd een goede oplossing. Bijl: 'Hoe meer woningen in het collectieve systeem, hoe meer de pieken afvlakken en hoe beter je met warmtebuffers, batterijen en andere oplossingen kunt sturen. Het energieverbruik wordt efficiënter.' Om de donkere wintermaanden te overbruggen is 'iets van thermische opslag' nodig, voegt Van der Hulst toe.

Netbewuste nieuwbouw vraagt ook om energieopslag zoals een gemeenschappelijke batterij. Die kan in de daluren laden en in de piekuren ontladen. Ook een mobiliteitshub kan helpen: auto's kunnen verspreid op de dag worden opgeladen. Bijl: 'Je wilt liever niet sturen op wanneer mensen bijvoorbeeld kunnen koken of wassen. Maar bij het opladen van de auto is dat vaak geen probleem; als die de volgende ochtend maar weer genoeg capaciteit heeft.'

Balanswijk

Van der Hulst Bouwbedrijf bouwde al netbewust toen die term nog niet in zwang was, vertelt Van der Hulst. Het bedrijf leverde in

‘Netbewust bouwen is een integraal proces dat we samen moeten dragen’

2019 in Voorhout een Balanswijk op met 33 woningen. De woningen kregen onder meer zonnepanelen en thuisbatterijen die waren gekoppeld aan een collectief energie-managementsysteem. Die gezamenlijke energieparaplu is op de hoogte van energieprijzen, weersverwachtingen en woongedrag. Pieken in het energieverbruik kunnen daarmee worden voorkomen. Het realiseren van de wijk en de nazorg in de eerste jaren was wel behoorlijk intensief. Zo moesten de thuisbatterijen tot twee keer toe worden vervangen en kozen bewoners er uiteindelijk toch voor om die niet langer onder de gezamenlijke paraplu onder te brengen. ‘Bij een volgend project maakte veranderde

wetgeving een buurtbatterij mogelijk. Bewoners hebben zo minder techniek in huis en je kunt nog steeds gezamenlijk de pieken opvangen.’

Van der Hulst realiseert zich dat haar bedrijf de afgelopen jaren op de troepen vooruit heeft gelopen – met alle kosten van dien – en hoopt dat andere partijen inmiddels door-drongen zijn van de urgentie. ‘Ik heb bus-ladingen vol mensen rondgeleid en tientallen keren applaus gekregen als ik ons verhaal vertelde, maar er gebeurt nog vrij weinig. Netbewust bouwen is een integraal proces waarvoor we de kosten gezamenlijk moeten dragen. Denk bijvoorbeeld aan investeringen voor thermische opslag of een batterij, maar ook de grondposities voor opslag in het openbare gebied. Die kosten kunnen niet alleen bij de ontwikkelende bouwer terecht komen; ook overheid en netbeheerder moeten bijdragen.’

Nieuwe standaard

De ervaring van Schoorlemmer van de gemeente Deventer is ondertussen dat netbewust bouwen de standaard aan het worden is. ‘Ontwikkelaars, bouwers, infrabedrijven en installateurs moeten zich voorbereiden op het bouwen en onderhouden van netbewuste concepten zoals mobiliteitshubs, warmtenetten en thuis- of buurtbatterijen. In de provincies Gelderland, Flevoland en Utrecht maar ook landelijk wordt gewerkt aan manieren om netbewuste nieuwbouw steviger te verankeren in beleid en regelgeving. De precieze uitwerking is nog in voorbereiding, maar duidelijk is dat we hier de komende jaren steeds nadrukkelijker rekening mee moeten houden.’

Ook Bijl ziet netbewust bouwen als de toekomst. ‘We moeten niet denken dat we nu even alles uit de kast halen om een tijdelijk probleem op te lossen en dat alles straks weer gewoon is, als het net is verzaamd. Netbewust bouwen, met lokale opslag en demping van gebruikspieken, is het nieuwe normaal.’ ●

Netbewuste nieuwbouw

20.000
aanvragen
wachten
op
netcapaciteit

40
weken
gemiddelde
wachttijd nieuwe
aansluiting

€8,4 miljard
geïnvesteed
in 2024

71
hoogspannings-
projecten
tegelijk in
uitvoering

106.745
nieuwe
kleinverbruik
aansluitingen
in 2024

70%
netruimte
beschikbaar
buiten
piekmomenten

30.000
extra technici
vereist

100.000 km
extra
kabels
nodig
tot 2050

**VOOR EEN GEZONDE
EN VEILIGE WERKOMGEVING.**

Aboma Consultancy bv
Maxwellstraat 49^a
6716 BX Ede
Postbus 141
6710 BC Ede
T 0318 691920
info@aboma.nl
www.aboma.nl

De voordelen op een rij

- 1 gratis persoonlijke Abomafoon licentie (digitaal)
- 50% korting op de jaareditie van het Abomafoon boek
- Ontvangst van digitale Veiligheidsberichten
- Korting op de aanschaf van overige publicaties
- Korting op cursussen en opleidingen
- Toegang tot de helpdesk van Aboma Consultancy
- Korting op adviestarieven bedrijfsbegeleiding
- Deelname aan Aboma CONNECT (netwerkevenement)
- Vaste contactpersoon

**NU MET
LEDENVOORDEEL**

EEN SUCCESVOL BEDRIJF DRAAIT OP VITALE WERKNEMERS

Veel bedrijven in de bouw maken dankbaar gebruik van de kennis en kunde van ervaren vakmensen. Maar wat als één van uw mensen uitvalt? U mist dan niet alleen ervaring, maar er moet ook nog eens meer werk worden verricht met minder mensen.

Voor alle leden van Bouwend Nederland bieden wij het Preventie- en verzuimloket Bouwend Nederland. Hiermee heeft u één aanspreekpunt voor al uw vragen rondom preventie, verzuim, re-integratie en duurzame inzetbaarheid. En krijgt u optimale ondersteuning bij uw verzuimaanpak, re-integratietrajecten én het gezond en vitaal houden van uw werknemers. Zo kunt u zich focussen op wat écht belangrijk is: uw werknemers en het succes van uw bedrijf.

ArboDuo ondersteunt bedrijven in de bouw bij het voorkomen en begeleiden van verzuim. Als trotse partner van Bouwend Nederland en Vlandis doen we dit al bijna 30 jaar.

Meer informatie?

Gert-Jan Klanderman, branchemanager Bouw & Transport
gert.jan.klanderman@arbond.nl - 06 129 985 49
Of kijk op www.arbond.nl/bouwendnederland

ArboDuo

Gezond ondernemen. Daar zijn wij voor.

‘Sociale veiligheid is niet vanzelfsprekend’

Tekst Brandy van Gerven
Foto's ©Van Wijnen

In de bouwsector weten we als geen ander hoe essentieel veiligheid is. We voelen allemaal de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat onze mensen elke dag weer veilig thuiskomen. Veiligheid betekent óók dat je een omgeving creëert waarin medewerkers zich vrij voelen om kritische vragen te stellen en hun ideeën, zorgen en meningen te uiten.

Na zeven mooie jaren als vestigingsdirecteur in Eibergen maakte Marleen Mokkink afgelopen januari de overstap naar Van Wijnen Vastgoedbeheer. Het beheren en onderhouden van bestaand vastgoed, veelal voor woningcorporaties, is volgens haar een vak apart. 'Juist hier kunnen we maatschappelijke impact maken: energiearmoede verminderen, doorstroming bevorderen, buurten versterken en

Veiligheid door
de ogen van:
Van Wijnen

‘Je hoort soms ingrijpende verhalen over wat medewerkers meemaken’

gebouwen een tweede leven geven.' Ze is uitgesproken enthousiast over woningsplitsing, een snelle, betaalbare en duurzame manier om extra woonruimte te creëren zonder nieuwbouw. 'Door bestaande woningen te verdelen in meerdere kleinere, zelfstandige wooneenheden ontstaat betaalbaar woonaanbod voor mensen met een laag- of middeninkomen.' Vanaf dag één voelde ze zich thuis bij Van Wijnen. 'We zijn een platte organisatie waar collega's gemakkelijk bij elkaar binnenlopen. Vanuit gelijkwaardigheid en zonder opsmuk werken we samen.'

Melden is normaal

Van Wijnen is gecertificeerd op trede 3 van de Safety Culture Ladder. 'Daarmee voldoen we aan de SCL-eisen op het gebied van veiligheidsbewustzijn, houding en gedrag. Zo versterken we stap voor stap onze veiligheidscultuur.' Het programma Veilig voor Elkaar speelt hierin een cruciale rol, vertelt Mokkink. 'De afgelopen jaren hebben we medewerkers actief gestimuleerd om onveilige situaties te melden. Inmiddels is melden bij ons vanzelfsprekend, waardoor we goed zicht hebben op risico's en veiligheidsbewustzijn.' Meldingen leiden bijvoorbeeld tot een whitepaper over veilig werken met een rolsteiger, een handschoenenbeleid om snijwonden te voorkomen en een toolbox over veilig werken in en rond kruipruimtes. Van Wijnen is daarnaast vaste deelnemer aan de Bewust Veilig-dag. Tijdens deze dag besteden meer dan 1.000 bedrijven in bouw, techniek en onderhoud

extra aandacht aan veiligheid. ‘We gaan open en eerlijk met elkaar in gesprek over wat goed gaat en wat beter kan, onder meer met behulp van de communicatiemiddelen die de Bewust Veilig-dag beschikbaar stelt.’

Handelingskader

Dit jaar lag tijdens de Bewust Veilig-dag de nadruk op sociale veiligheid. Mokkink: ‘Sociale en psychologische veiligheid vinden we minstens zo belangrijk als fysieke veiligheid. Onze medewerkers komen dagelijks bij bewoners thuis. Ze beginnen er niet altijd zelf over, maar als je doorvraagt hoor je soms ingrijpende verhalen over wat zij achter de voordeur meemaken. Daarom hebben we samen een handelingskader opgesteld: welk gedrag accepteren we wel, wat niet, en wat doe je in zo’n situatie?’ Concrete voorbeelden uit deze handreiking: zie je drugs liggen, dan leg je het werk stil; schreeuwt een bewoner, dan maak je daarvan melding; bij ernstige vervuiling schakel je de afdeling sociaal beheer van de woningcorporatie in. ‘Daarnaast organiseren we bij elk project ook een sociale kick-off, waarin we opdrachtgevers en onderaannemers meenemen in onze aanpak. Dat wordt gewaardeerd. Woningcorporaties begrijpen dat wij hun ogen en oren in de woning zijn. Het is daarbij cruciaal dat medewerkers zich veilig en gesteund voelen, en dat bewoners dit ook zo ervaren.’

Ronde tafel

Mokkink herinnert zich een ernstig voorval van enkele maanden terug. ‘Een bewoner dreigde met een wapen. Mijn collega heeft direct het werk stilgelegd. In overleg met de politie en de betrokken corporatie hebben we vervolgens de bouwplaats afgezet met een hek en afgesproken dat medewerkers altijd met z’n tweeën de woning betreden en de deur achter zich sluiten.’ Dat ook andere organisaties het belang van een duidelijk handelingskader voor sociale veiligheid

‘We organiseren bij elk project ook een sociale kick-off’

onderkennen, blijkt uit de vele reacties die Mokkink ontving op haar LinkedIn-post over dit onderwerp. ‘Daarop hebben we in Oost-Nederland een ronde tafel sociale veiligheid georganiseerd. Dit thema vraagt om een gezamenlijke aanpak, kennisdeling en veiligheidsbewustzijn in de hele keten – van opdrachtgever tot leverancier.’ Het samenwerkingsverband moet uiteindelijk leiden tot een manifest sociale veiligheid, een symposium en een verdere landelijke uitrol.’ ●

Zelf aan de slag

Sociale veiligheid gaat over bescherming tegen ongewenst gedrag (pesten, intimidatie, discriminatie) via regels en beleid, terwijl psychologische veiligheid gaat over een cultuur waarin je je vrij voelt om te spreken, fouten te maken en risico’s te nemen zonder negatieve gevolgen.

Wil je weten wat de Arbowet hierover zegt, of ga je liever meteen aan de slag met praktische tools? Je vindt ze in onze praktische gids.

Sinds januari hebben leerlingwerknemers in een BBL-opleiding recht op een schooldagbonus. Werkgevers keren deze bonus uit en kunnen de kosten vervolgens (deels) terugkrijgen via een subsidie van Volandis. Dit maakt het opleiden van nieuwe vakmensen aantrekkelijker én betaalbaarder.

De schooldagbonus in de praktijk

Tekst Gerard Werkhoven

Een werknemer heeft recht op de schooldagbonus wanneer hij/zij een BBL2- of BBL3-opleiding volgt met dagonderwijs óf dag-/avondonderwijs én een arbeidsovereenkomst heeft van minimaal 32 uur per week. Het gaat dus om leerlingwerknemers die werken en leren binnen de sector combineren.

De leeftijd van de leerlingwerknemer bij het begin van de opleiding (de ingangsdatum van de beroepspraktijkvormings-overeenkomst) is bepalend voor de hoogte van de subsidie die je als werkgever kunt declareren. Deze leeftijd blijft gedurende de hele opleiding leidend zolang de leerling de opleiding volgt. De concrete bedragen zijn per leeftijd en opleidingsniveau vastgesteld. Je kunt de actuele bedragen per maand en per vier weken terugvinden op de site van Volandis.

Je kunt de subsidie aanvragen bij Volandis nadat je de schooldagbonus aan de leerling hebt betaald. Deze subsidie bevat ook een opslag voor werkgeverslasten, waardoor de subsidiebedragen hoger liggen dan de daadwerkelijk uitbetaalde schooldagbonus-sen. Voor de aanvraag moet je onder andere een loonstrook meesturen waarop de schooldagbonus apart is vermeld. Op de site van Volandis staan de geldende subsidiebedragen (zowel per maand als per vier weken).

Sinds een recente verduidelijking wordt de schooldagbonus niet naar rato berekend. Begint een opleiding op de eerste dag van een betalingsperiode, dan heeft de leerlingwerknemer direct recht op de bonus. Begint de opleiding later in een periode, dan ontstaat het recht pas vanaf de volgende betalingsperiode. Eindigt de opleiding tijdens een betalingsperiode, dan heeft de leerlingwerknemer recht op de bonus over die hele periode.

Tot slot: een goede toepassing voorkomt discussie en zorgt ervoor dat je de voordelen van de regeling volledig benut. ●

Wil jij advies op maat?

Onze (juridisch) specialisten staat voor je klaar. Scan de QR-code om met hen in contact te komen.

Nog een vraag?

Heb je ook een vraag voor deze rubriek? Neem dan contact op via advies@bouwennederland.nl

ROB VAN DER HOEK, BOUWBEDRIJF BUIDEVELD JOHN VERNOOIJ, OMRIN

Een circulair droomkantoor

De uitdaging van algemeen directeur John Vernooij van Omrin was helder: realiseer in korte tijd een passiefkantoor met maximale circulariteit en biobased materialen. Rob van der Hoek, directeur bij Bouwbedrijf Buiteveld, krabde één seconde achter zijn oren en zei: we gaan ervoor. Op 3 juni opende koningin Máxima het Werklandschap van de Toekomst in Heerenveen. Beide heren kijken met trots terug op dit traject.

Tekst Barbara Hoogsteden
Foto's ©Erikjan Koopmans,
Jessie Jansen

Waar zijn jullie trots op?

John: 'Natuurlijk op het gebouw zelf, maar minstens zo belangrijk is de manier waarop het tot stand kwam. Het project laat zien wat er mogelijk is wanneer opdrachtgever, bouwer en partners vanaf het begin samenwerken vanuit een gezamenlijke ambitie.' Rob: 'Wij zijn trots dat Omrin ons heeft gevraagd voor deze opdracht. Het gebouw is uniek in zijn soort: circulair, biobased en het eerste gecertificeerde passiefkantoor van Nederland. Dat je dit als bouwbedrijf mag realiseren, is geweldig. Ik heb nog nooit zo'n opening meegemaakt met koningin Máxima.'

Wat was de uitdaging?

John: 'Het draait om vertrouwen. Aan de opdrachtgeverskant heb je wensen, een scope en een budget waarbinnen het moet gebeuren. Vertrouwen kun je maar één keer beschamen. In een bouwteam werk je intensief samen en deel je vroeg in het proces kennis, risico's en verantwoordelijkheden. Als we nu terugkijken, moeten we constateren dat het vertrouwen dat we aan het begin in dit project hebben gelegd zich absoluut heeft uitbetaald.' Rob: 'In het begin dachten we eventjes: oeps, dit is écht een uitdaging. Dit is niet iets waarbij je commercieel glimlacht en daarna wel ziet hoe het loopt. We hebben meteen uitgesproken dat we er vol voor moesten gaan en echt met elkaar moesten sprinten. Onderweg heeft het weleens geschuurd. Maar we hielden elkaar op koers en zijn samen over de finish gekomen. Het project vroeg soms om oplossingen die niet standaard voorhanden waren. Een concreet voorbeeld zat in de wens om Cross Laminated Timber, oftewel kruislaaghout, in het zicht te laten. Dat is architectonisch aantrekkelijk en past bij de duurzame ambities. Het betekent ook dat gangbare oplossingen, zoals installaties boven systeemplafonds, niet vanzelfsprekend zijn.'

Hoe hebben jullie dat aangepakt?

Rob: 'Na overleg hebben we ervoor gekozen om de installaties onder de vloer te maken. Dan moet je echt andersom denken. Tijdens de uitvoering stapten we dus over de installaties heen. Later kwam er een computervloer overheen. Het resultaat is fantastisch: de installaties zijn uit het zicht en de CLT-

Rob van der Hoek (links)
en John Vernooij

‘Eerste circulaire en gecertificeerde passiefkantoor van Nederland’

verdiepingsvloeren blijven mooi zichtbaar. Dat was wel iets wat we samen moesten uitvinden.' John: 'Onze projectmanager Renate van Opzeeland heeft dit traject namens Omrin volledig gemanaged. Zonder zulke mensen in je organisatie lukt het niet.' Rob: 'Helemaal mee eens. Vanuit onze kant was Wilfred Kemper onze 'eik'. Er zat geen bouwmanagementbureau tussen. Als je het over duurzaamheid hebt, tijdsinzet en het voorkomen van verspilling, dan zit daar óók winst.'

Wat is de sleutel tot succes?

John: 'Vertrouwen binnen het bouwteam, maar ook van opdrachtgever naar opdrachtnemers. Of zoals Rob zegt: als iemand onderdeel wordt van het team, helpen we elkaar vooruit en dragen we samen verantwoordelijkheid.' Rob: 'Wij zijn als bouwbedrijf niet almachtig. Geen enkele adviseur is dat en ook de opdrachtgever niet. Maar samen kun je het wel voor elkaar krijgen, als je toelaat dat anderen je aanvullen op je minder sterke punten.' John: 'Met dit gebouw hebben we, samen met een groeiend ecosysteem van bedrijven, laten zien wat er op het gebied van circulariteit mogelijk is. Mijn oproep aan anderen: doe mee aan deze ontwikkeling. Alleen zo bouwen we aan een economie die echt houdbaar en circulair is. Deze gebouwen moeten niet bijzonder blijven, maar de standaard worden.' ●

WIA Aanvullingsverzekeringen voor leden van Bouwend Nederland

Regel een goed inkomen bij arbeidsongeschiktheid

Met een WIA Aanvullingsverzekering bescherm je het inkomen van je medewerkers bij arbeidsongeschiktheid. Een mooie secundaire arbeidsvoorwaarde. De WIA Aanvullingsverzekeringen van Loyalis vullen aan op regelingen uit je cao, UWV en het pensioenfonds. Als lid van Bouwend Nederland zijn er voor jou en je medewerkers gunstige voorwaarden.

Je kiest zelf...

- ...voor een standaard of uitgebreide dekking voor je medewerkers.
- ...voor wel of geen indexatie op uitkeringen.
- ...of iedereen automatisch meedoet of deelname op eigen initiatief.

Voordelen van de WIA Aanvullingsverzekeringen

- Scherpe premie door collectief
- Keuze uit verschillende dekkingen
- Premiekorting vanaf 80% deelname
- Werkbonus van 5%, want extra werken loont

Loyalis
een merk van a.s.r.

Vraag kosteloos
een offerte aan
op loyalis.nl/bnl

Zo hou je je mensen goed aan het werk

Je werknemers zijn onmisbaar voor het succes van je bedrijf. Dus wil je goed voor ze zorgen. Doorlopende kosten bij verzuim en arbeids-ongeschiktheid lopen snel op en vormen een risico. Natuurlijk biedt De Goudse verzekeringen als financieel vangnet. Maar wij gaan verder: preventie en begeleiding staan bij onze verzuimverzekeringen centraal.

Daarom bieden wij uitgebreide diensten op dat gebied. Zo hou je je mensen goed aan het werk. Of help je ze duurzaam terug te komen.

Meer weten? Kijk op goudse.nl/bouwend-nederland of neem contact op met je verzekeringsadviseur.

de Goudse
verzekeringen

Lang leve
jouw manier

‘Nu werk ik aan voor Nederland belangrijk erfgoed’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer
Foto's ©Mike van Bemmelen

Na zijn studie Technische Aardwetenschappen zocht Sergei den Haan (35) het buitenlandse avontuur op. Maar na jaren op booreilanden en boten in Qatar is hij als projectleider inmiddels terug in zijn voormalige studiestad Delft.

‘Tijdens mijn master heb ik mij in olie- en gaswinning gespecialiseerd. Dat leverde mij een baan op bij een Frans-Amerikaans bedrijf dat als aannemer voor grote oliemaatschappijen opereert. Mijn eerste werkterrein in 2019 werd niet de Noordzee, maar een gasveld in Qatar. Binnen deze bedrijfstak was het mijn taak om de gasproductie te optimaliseren door de juiste chemicaliën de boorput in te pompen. Dit proces voerde ik uit met een team van twintig man, op een grote boot. De offshore is leuk maar intensief. Na drieënhalf jaar vond ik het werk te eentonig worden en wilde ik graag weer terug naar Nederland.

Ik heb altijd een passie voor bouwen gehad. Als jong mannetje was ik niet bij bouwputten weg te slaan, op mijn 16^e bouwde ik een schuur voor mijn ouders en als bijverdiensten heb ik menig badkamer in Delft gerenoveerd. De wereld van restauraties is *a league of its own*. Een goede vriend die architect is, tipte mij een functie bij Burgy Bouwbedrijf. Hoewel mijn opleiding niet volledig aansluit op de bouw durfden zij het toch aan om mij aan te nemen. In 2024 ben ik er aan de slag gegaan.

Mogelijk ken je Burgy Bouwbedrijf omdat we nauw betrokken zijn bij een deel van de restauratie van het Binnenhof. Zelf leg ik mij als projectleider ook op iets bijzonders toe: museum Prinsenhof waar Willem van Oranje woonde voordat hij daar in 1584 werd doodgeschoten. Prinsenhof is een oud gebouw met een rijke geschiedenis dat uit vele verschillende bouwdelen bestaat. Tijdens dit veelzijdige project richten we ons op verduurzaming, nieuwbouw en de restauratie van daken en gevels. Mede door de installatie van een hypermoderne klimaatbeheersing kan er straks bijzondere kunst worden opgehangen in dit voor Nederland belangrijke erfgoed.’ ●

Naam
Sergei den Haan
Functie
Projectleider
Studie
Technische Aardwetenschappen

Rebrick: oude gevelstenen, nieuwe toekomst

Tekst Brandy van Gerven
Foto's ©Meijs Ingenieurs & Uitvoering

Door gevelstenen te hergebruiken in nieuwe bouwprojecten maakt Rebrick circulair bouwen heel concreet. De impact is groot: de CO₂-uitstoot van hergebruikte stenen ligt maar liefst 95 procent lager dan die van nieuwe bakstenen. Tegelijkertijd voegen deze historische stenen karakter en uitstraling toe aan nieuwe gebouwen en kunstwerken.

Floris Groep is een veelzijdige onderneming met een bouwmaterialenhandel, een infrabedrijf, een montagebedrijf en een ingenieursbureau. Bob Floris is een van de drie directieleden en verantwoordelijk voor Floris Bouwcenter, de bouwmaterialenhandel van het bedrijf. Bij Floris Bouwcenter kunnen bouwbedrijven, installateurs en zzp'ers terecht voor een breed assortiment: van hout- en plaatmateriaal tot gereedschap, dak- en installatiematerialen en keukens. Sinds kort horen daar ook gebruikte gevelstenen bij. 'We zagen de vraag naar circulaire producten sterk toenemen', zegt Floris. 'We leverden al circulaire wasbakken en wc-potten voor renovatieprojecten, maar dat vraagt veel logistiek. In gevelstenen zit juist volume, en dáár zit de echte impact.'

Van inventarisatie tot hergebruik

Samen met Dick van Veelen, directeur van Meijs Ingenieurs & Uitvoering, zocht Floris contact met het Duitse bedrijf Klinker Historika. Meijs is gespecialiseerd in circulair slopen en werkt al jaren met materialen-inventarisaties. Van Veelen: 'Voordat een gebouw wordt gesloopt, brengen we alle materialen in kaart. We fotograferen en documenteren alles, zodat duidelijk wordt welke materialen kansrijk zijn voor hergebruik. Dat loopt uiteen van plafondplaten en tussenwanden tot hekwerken, sanitair, kozijnen en glas.' Van Veelen kijkt nadrukkelijk naar ontwikkelingen over de grens. Zo kwam hij uit bij Klinker

Historika, dat in Duitsland al jarenlang gebruikte gevelstenen verzamelt en verhandelt. 'Vooral vanwege hun uitstraling en historie', vult Floris aan. 'Het was eerlijk gezegd liefde op het eerste gezicht. Die stenen zijn prachtig. En als familiebedrijf sprak het idee ons aan dat je letterlijk stenen van 'opa' doorverkoopt aan een volgende generatie.'

Extreem duurzaam

Naast hun esthetische waarde zijn de stenen extreem duurzaam: een CO₂-besparing van 95 procent ten opzichte van nieuwe stenen. 'We wilden graag samenwerken met Klinker Historika, maar wel onder een eigen naam en met een duidelijke focus op duurzaamheid', zegt Floris. 'Zo is Rebrick ontstaan.' Volgens Van Veelen is het cruciaal om circulaire materialen professioneel aan te bieden. 'Je moet onderdeel worden van de reguliere toeleveringsketen. De samenwerking met Floris Bouwcenter past daar perfect bij.' Floris richtte een showroom in en kocht direct een voorraad van 400.000 stenen. Inmiddels is Rebrick Nederland opgezet samen met drie andere Bouwcenters (Concordia, Van Hoppe & Swinkels en Esselink). 'We willen projecten in heel Nederland bedienen, maar met zo min mogelijk transportkilometers. Het heeft geen zin om stenen kriskras door het land te vervoeren, want dan lever je weer CO₂-winst in.'

'Het was liefde op het eerste gezicht. Die stenen zijn prachtig'

Opschaling en ambitie

Op slooplocaties voert Meijs de materialeninventarisatie uit en worden batches stenen in het laboratorium getest. Goedgekeurde stenen krijgen een Declaration of Performance (DoP), waarin de technische eigenschappen zijn vastgelegd. Zo weten afnemers zeker dat de stenen voldoen aan alle kwaliteitseisen. De ambitie is groot: binnen vijf jaar wil Floris 20 miljoen gebruikte gevelstenen afzetten, op een totale Nederlandse markt van zo'n 350 miljoen stenen per jaar. Een belangrijke uitdaging is het vinden van voldoende vakmensen om stenen te oogsten. Daarom ontwikkelde Floris zelf een machine die stukken muur kan ontmantelen tot losse stenen en die de metselmortel kan verwijderen. 'Zodra die techniek goed werkt, kunnen we echt opschalen', zegt Floris. 'Dat leidt ook tot lagere kosten. Nu zijn hergebruikte stenen nog iets duurder dan nieuwe, al zullen de gasprijzen het verschil steeds kleiner maken.'

Van gebouwen tot infra

Rebrick richt zich niet alleen op woning- en utiliteitsbouw. In opdracht van de provincie Utrecht verwerkte Strukton 60.000 circulaire stenen in een ecodeuct over de N226 bij Maarsbergen. En in Leiden wordt een geluidswal afgewerkt met 300.000 hergebruikte stenen, op aanraden van Boskalis. 'Infrabedrijven zijn vaak al verder met circulair werken', ziet Floris. De gesprekken met ontwikkelende bouwers en woningcorporaties lopen volop. Vooralsnog houdt Floris bewust een ruime voorraad stenen aan. 'Opdrachtgevers moeten erop kunnen vertrouwen dat we voldoende stenen hebben. En dat ze kunnen bijsturen als dat nodig is. In het ideale geval houden we de afstand tussen sloop en hergebruik zo klein mogelijk.'

Innovatie als tweede natuur

Wat is er nodig om zo'n innovatie van de grond te krijgen? Volgens Floris zit het in het DNA van het familiebedrijf. 'We kijken continu waar we waarde kunnen toevoegen of verbreden. Nieuwe wetgeving of ontwikkelingen zoals AI schrikken ons niet af. We zijn klein en wendbaar, als een speedboot.' Van Veelen vult aan: 'Voor innovatie heb je drie dingen nodig: de drive om ervoor te gaan, ongebreidelde nieuwsgierigheid en veel kennis. De mensen met deze eigenschappen moet je weten te vinden én te behouden.' ●

Maximaal profiteren van subsidies? Wij helpen je!

Financiering voor innovatie, groei of duurzaamheid nodig? Bouwend Nederland Subsidieadvies ondersteunt je bij het volledige subsidieproces. Van het vinden van de juiste regeling tot een succesvolle aanvraag en ondersteuning bij de realisatie.

Kosteloze subsidiescan

Sterke en kansrijke aanvragen

Begeleiding bij de uitvoering

Begeleiding op basis van no-cure-no-pay

Vragen?

Onze adviseurs staan voor je klaar! Scan de QR-code, mail ons via subsidieadvies@bouwendnederland.nl of bel naar **079 3 252 166** en ontdek jouw mogelijkheden.

RENAULT 4 E-TECH ELECTRIC VAN

vanaf
€ 25.082

exclusief additioneel ledenvoordeel

- ✓ rijbereik tot 409 km
- ✓ laadvolume tot 1.045 liter
- ✓ laadcapaciteit tot 375 kg
- ✓ aantrekkelijk voordeel voor leden van Bouwend Nederland

Renault Pro+

renault.nl

Extra voordelig tanken en laden met de Shell Card

€ 1,59
p.m.

Vraag nu jouw
Shell Card aan

Nu met nog meer korting!

- **€ 0,14 korting** per liter bij Shell of per kWh via Shell Recharge

Aantrekkelijkste alles in één

- Goedkoopste combipas voor laden, tanken, autoprodukten en carwash
- Eén overzichtelijke btw-factuur, geen losse bonnen meer

Tanken en laden in heel Europa

- Tanken bij alle Shell en Esso stations én laden bij meer dan 1 miljoen laadpunten in Europa

Nettelhorsterbrug Lochem

Tekst Jeroen Olthof

Foto ©BAM Infra Nederland

De Nettelhorsterbrug in Lochem reikt fier over het Twentekanaal. Als essentieel onderdeel van de nieuwe provinciale weg N346 vormt de brug een belangrijke schakel in het regionale wegen-net. Ze verbindt de hoofdverbindingen rondom de stad en leidt het doorgaande verkeer vanuit de Achterhoek soepel richting de A1.

OPDRACHTGEVER

Provincie Gelderland

ONTWERP

BAM Infra Nederland, wUrck, Stendess

UITVOERDER

BAM Infra Nederland, Aelterman

OPLEVERING

April 2026

LEUK OM TE WETEN

Met een lengte van 140 meter en een hoogte van 25 meter is de Nettelhorsterbrug van indrukwekkend formaat. Daarom is de brug in meerdere delen per schip naar Lochem gebracht. ●

5 tips

Duurzaam SROI

Tekst Astrid Mersmans
Foto's ©Cordaan, Heijmans

Social Return heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een strategische bouwsteen voor maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. Het is een essentieel instrument geworden om mensen duurzaam aan het werk te helpen en tegelijkertijd bij te dragen aan ecologische en circulaire ambities.

1

Begin met een visie op 'wie je wil zijn'

Duurzaam Social Return begint bij de vraag wie je als bedrijf wilt zijn. Een visie op inclusief vakmanschap hoort daarbij: welke medewerkers wil je aantrekken, ondersteunen en in hun kracht zetten? En hoe past Social Return in de manier waarop je bouwt, opleidt en samenwerkt? Wanneer helder is wat je belangrijk vindt, wordt Social Return een logische uitwerking van je eigen waarden.

2

Vertaal deze visie naar werkbaar beleid

Op de bouwplaats werken mensen onder tijdsdruk, en alles wat niet duidelijk en praktisch is wordt ervaren als 'gedoe'. Een goed werkbaar Social Return-beleid beschrijft daarom niet alleen wát de bedoeling is, maar vooral hóe dit in de dagelijkse praktijk werkt. Dat betekent dat duidelijk is welke rollen betrokken zijn (leiding, leermeester, mentor, HR), welke begeleiding een kandidaat kan verwachten, hoe veiligheid en tempo worden bewaakt en hoe je doorstroom naar een volgend project regelt. Ook hoort daarbij dat begeleidingstijd wordt erkend als onderdeel van het werk.

3

Inventariseer wat wél en niet haalbaar is

Er is altijd iets mogelijk maar niet elke bouwplaats is geschikt voor elke kandidaat. Daarom helpt het om per project een realistische analyse te maken. Welke werkzaamheden lenen zich voor instroom? Welke collega's hebben interesse en ruimte om te begeleiden? En in welke fase van het project kun je veilig en effectief beginnen? Daarnaast is het belangrijk om vooraf risico's of belemmeringen te inventariseren. Denk aan taal, mobiliteit, planning, mentale belasting of multiproblematiek. Zo voorkom je teleurstellingen bij zowel kandidaten als begeleiders en vergroot je de kans op een succesvolle plaatsing. Daar hebben de aannemer en de opdrachtgever baat bij.

5

Zorg dat Social Return wordt ingebed

Neem Social Return vanaf het begin mee in planning, begroting, toolboxen en bouwvergaderingen. Zo wordt het een vanzelfsprekend onderdeel van projectmatig werken. Kies instroommomenten bewust en zorg dat begeleiding een vaste plek krijgt in het overleg. Social Return is niet iets wat 'erbij' komt, maar structureel onderdeel van de manier waarop jullie bouwen, samenwerken en vakmanschap doorgeven. ●

Meer weten?

Bekijk onze kennispagina en lees de publicatie over duurzaam SROI.

4

Bouw aan intern draagvlak

Betrek medewerkers bij werving en selectie, geef ruimte voor hun professionele oordeel en luister naar hun ervaringen. Wanneer medewerkers ervaren dat hun rol ertoe doet, ontstaat eigenaarschap. Dat is de sleutel tot duurzame plaatsingen. Wrijving ontstaat wanneer Social Return van bovenaf aankomt. Draagvlak ontstaat wanneer mensen zich gezien, serieus genomen en gefaciliteerd voelen.

HOWDEN

Weet je wat verzuim
jouw bedrijf écht kost?
Krijg binnen enkele
minuten inzicht
in jouw verzuimrisico.

Met de VerzuimRisicoScan zie je direct:

- ✓ Of je premie nog marktconform is;
- ✓ Of je wachtdagen passen bij je risicobereidheid;
- ✓ Wat verzuim je kost bij kort én langdurige uitval.

Speciaal voor ondernemers in de bouw die zekerheid
en grip willen zonder onnodig te veel te betalen.

Vraag nu de VerzuimRisicoScan
aan en ontdek hoe jouw organisatie
ervoor staat.

Verzekeren via Bouwend Nederland
met **Aandacht en Expertise**

Verzekeringen en Risicoadvies
In-Staet
Bouw & Infra

Waarom kiezen voor In-Staet?

- ✓ **AANDACHT** - Persoonlijk contact, vertrouwen en afspraak is afspraak
- ✓ **EXPERTISE** - Adviseurs met sectorspecifieke kennis en jarenlange ervaring
- ✓ **BOUWEND NEDERLAND INTEGRAAL POLIS** - Speciaal voor het MKB ontwikkelde verzekering met unieke dekkingen en onderling afgestemd zonder onnodige overlapping
- ✓ **DICHTBIJ** - Regionale aanwezigheid met vaste adviseurs en contactpersonen

VOOR MEER INFORMATIE

BETROUWBAARHEID STAAT OP 1

Partners met respect voor elkaar

Tekst Kees de Vries

Foto's ©Sander van der Torren

Beide ondernemingen werken sinds jaren als bouwpartners samen bij de (ver)bouw van zorggebouwen. 'Het is een aparte tak van sport die je moet snappen', zeggen Alphons Daelman van Berghege Heerkens bouwgroep en Piet Looij van Unica Building Projects. Recent leverde de combinatie samen met ULC Installatietechniek de nieuwbouw van het Franciscus Gasthuis in Rotterdam op. RoboHouse keek voor Bouwend Nederland en Techniek Nederland bij het installatiewerk naar het robotiseren van uitmeten en markeren en boren boven je hoofd.

Bij het bouwen voor de zorg met zijn ingewikkelde installatietechniek komt het aan op nauwe samenwerking, betrouwbaarheid, planning en kwaliteit. Voor de nieuwbouw van het Franciscus Gasthuis ging Berghege Heerkens bouwgroep (BHB) dan ook opnieuw in zee met Unica Building Projects en ULC Installatietechniek. Goede ervaringen uit het verleden zijn een garantie voor de toekomst. Samen realiseerden zij het Spoedplein Rotterdam Noord, een toekomstbestendig Operatie & Interventie Centrum en een Vrouw & Kind Centrum.

Bouwplaatsmanager Alphons Daelman van BHB: 'Je investeert in een goede samenwerking en een werkbare planning. We hebben vooraf samen met de opdrachtgever en installatiebedrijven enkele dagen in een voormalig klooster in Veldhoven een roadmap afgesproken met daarin in weken planning, uitvoering en opleverdatum. Ook communicatie (maandelijks

Piet Looij (links), Linda de Moor en Alphons Daelman

‘Je investeert in een goede samenwerking en een werkbare planning’

Samenwerken volgens BHB en Unica:

- Investeer in een goede kennismaking.
- Stem met elkaar planning, communicatie en verantwoordelijkheden af.
- Heb respect voor elkaars rol.
- Ga innovaties niet uit de weg.

bouwvergaderingen en tweewekelijkse werkvoorbereidingsvergaderingen), prioritering en deel- en eindverantwoordelijken zijn daarin vastgelegd. Die roadmap is de onderlegger voor het bouwproces geweest, samen met het 3D-BIM-model waarin alle bouw informatie is samengebracht.’ Manager projecten Piet Looij van Unica: ‘Bij ziekenhuizen komt het aan op integraal bouwen. De planning, logistiek en daarmee de bouwvolgorde is van het grootste belang om geen tijd te verliezen. Je moet respect voor elkaar hebben en incalculeren dat je soms even op elkaar moet wachten voordat je verder kunt.’

Robotisering

Een werk van een zo’n omvang werpt de vraag op of het mogelijk is om de fysieke arbeid rondom sanitaire installaties te verlichten. Kan robotica daarin bijvoorbeeld een rol spelen? Programmamanager Linda de Moor van RoboHouse: ‘Bouwend Nederland en Techniek Nederland wilden voor hun leden een antwoord op die vragen. Bij de nieuwbouw van het Franciscus Gasthuis hebben we de focus gelegd op twee praktijksituaties waar met robotisering arbo-, precisie- en tijdwinst is te behalen: uitmeten en markeren en boren boven het hoofd.’

Pilotproject

Bij het uitmeten en markeren (het Scan-Compare-Project) scant een robot de ruimte. Deze scan wordt vergeleken met het BIM-model, waardoor het systeem zijn positie nauwkeurig kan bepalen. Vanuit die positie kan het boorpunten op het plafond projecteren. Linda de Moor: ‘Het handmatig markeren van deze boorpunten kan worden overgeslagen.’ In het project Concept Drill Support is verlichting van boren boven het hoofd onderzocht. ‘We hebben dat heel bewust in nauwe samenwerking met de ULC/Unica-mensen op de werkvloer gedaan. We willen een breed gedragen, werkbaar en gemakkelijk te implementeren minder belastende werkwijze.’ Innovatie zou ook kunnen liggen in een robotisch zwaartekrachtcompensatiesysteem op een schaarlift, dat de boor tijdens het boren actief ondersteunt. ‘Het systeem maakt de boor licht en soepel hanteerbaar en levert extra kracht tijdens de boorbeweging. De fysieke belasting voor de medewerker wordt aanzienlijk lager’, aldus De Moor. ‘De proefopstelling in het lab is veelbelovend. Na doorontwikkeling daarvan geeft dat ons potentieel de ruimte om een pilotproject in de praktijk op te zetten.’

Toekomst

Piet Looij zegt: ‘De bouw van een ziekenhuis laat zich niet eenvoudig geheel prefab uitvoeren. Het is daarom belangrijk het werk op locatie voor onze monteurs zo licht en efficiënt mogelijk in te richten. Dit is een kans om dat te doen.’ Alphons Daelman besluit: ‘Inderdaad, bouwen is mensenwerk. Maar dat wil niet zeggen dat je geen innovaties kunt inzetten. Wij zijn daar wel voorstander van, zeker als het onze mensen en de geleverde kwaliteit dient.’ ●

‘We luiden de bel voordat roest begint’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer
Foto ©Solid Services

Meeke van Ede, Lead Data Analyst bij DuraMon:

‘Vocht, zout en zuurgraad zijn vijanden van ieder infrawerk. Want wanneer deze combinatie het beton binnendringt, ontstaat corrosie in de bewapening en kunnen stalen weefsels worden aangetast. Om alles goed in kaart te brengen en te bepalen welke delen van een tunnel of brug onderhoud nodig hebben, hebben we bij DuraMon hier iets op gevonden. DuraMon heeft microsensoren met een diameter van slechts één millimeter ontwikkeld die in zowel nieuwe als bestaande betonnen bouwwerken kunnen worden geïnstalleerd. Wij kunnen bijvoorbeeld de microsensoren

tijdens het storten van beton direct aan de bewapening bevestigen. Deze sensoren zijn verbonden via een kabel, die in contact staat met registratieapparatuur die op zijn beurt alle data naar een server stuurt. Op deze manier kunnen we twee dingen meten: of er inderdaad roestvorming optreedt én hoe vochtigheid, pH-waarde en chloride bijdragen aan het corrosieproces. Met deze data kun je tijdig ingrijpen en gericht reparaties uitvoeren, nog voordat de bewapening daadwerkelijk begint te roesten. Als Zwitserse start-up vonden we het fantastisch om recentelijk tijdens een pilot sensoren

aan te brengen in de Prinses Margriettunnel, met gebruik van diverse installatiemethoden. Zowel in ‘vers’ gestort beton als via kleine geboorde gaatjes in bestaand beton. Samen met Solid Services, onze installatiepartner in Nederland, hebben we hiermee inzicht verkregen in wanneer corrosie van de bewapening in de Margriettunnel een probleem kan gaan vormen. Mede dankzij deze innovatieve technologie kunnen partijen als Rijkswaterstaat nu beter inschatten of en wanneer gerichte reparaties nodig zijn.’ ●

De verenigde strijd tegen cybercriminaliteit

‘De bouwsector is in de afgelopen jaren in rap tempo gedigitaliseerd, maar tegelijkertijd loopt de cybervolwassenheid hierop achter en dan met name in het midden- en kleinbedrijf’, constateert relatiemanager Joeri Nelemans van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).

Tekst Jeroen Lesuis
Foto's Sanne Bas

‘Wees niet bang kwetsbaarheden of incidenten met elkaar te delen’

Hoe groot is de kans om als kleiner bouwbedrijf aangevallen te worden door cybercriminelen? Statistisch gezien lijkt die kans klein. Gaan hackers niet juist voor de grote jongens waar meer te halen valt? Toch gaat volgens Nelemans deze gedachtegang niet op. ‘Een groot bouwbedrijf dat veel in zijn beveiliging investeert, is moeilijker om aan te vallen. Kleinere bedrijven hebben daarentegen vaak de basismaatregelen al niet op orde en zijn daardoor pragmatisch gezien het makkelijkste doelwit.’ Nelemans verwijst naar onderzoeken waaruit blijkt dat inmiddels een op de drie Nederlandse bouwbedrijven slachtoffer is geweest van een cyberincident – variërend van een klein datalek tot een grootschalige ransomware-aanval – en waarbij vooral mkb-bedrijven doelwit zijn.

Operationele technologie

Wat de bouwsector extra kwetsbaar maakt, is dat de sector relatief vaak te maken heeft met operationele technologie. Denk aan technologie die fysieke systemen, zoals toegangspoorten, klimaatbeheer, pompen en sluizen, aanstuurt. Deze technologie is vaak verouderd door de lange levensduur, maar wordt tegenwoordig meestal wel gekoppeld aan het internet. Daardoor wordt het voor hackers eenvoudiger om toegang te krijgen en bijvoorbeeld een pomp te saboteren. ‘Door deze koppeling’, merkt Nelemans op, ‘heb je na binnenkomst in zo’n operationeel systeem vaak ook toegang tot de IT-systemen en daarmee tot waardevolle data en documenten van een bedrijf.’

Samen veiliger

Het NCSC ziet dat door de opkomst van kunstmatige intelligentie cyberaanvallen sneller en grootschaliger uitgevoerd kunnen worden. ‘Maar’, stelt Nelemans, ‘onderaan de streep zijn het niet wezenlijk andere aanvallen.’ Dus ook al lijkt het voor bouwbedrijven steeds moeilijker om tegen de uitdijende cybercriminaliteitsector op te boksen, een aantal basismaatregelen is al heel effectief voor digitale beveiliging.

Verder is het volgens Nelemans cruciaal dat ketenpartners samenwerken om hun digitale beveiliging op orde te hebben, want hier zit specifiek voor de bouwsector een grote kwetsbaarheid. Als bouwbedrijf kun je namelijk zelf wel alles op orde hebben, maar gaat het alsnog fout wanneer (onder)aannemers met wie je samenwerkt een veiligheidslek kennen. Nelemans: ‘Ga met elkaar in gesprek over security en wees ook niet bang om kwetsbaarheden of incidenten met elkaar te delen.’ In de wetenschap dat winstmarges in de bouwsector klein zijn, kunnen kleinere bouwbedrijven volgens Nelemans hier juist ook hun voordeel meedoen. ‘Als je samen in een project of consortium zit, doe dan gezamenlijk de investering in een bepaalde beveiligingstool. Of vraag als kleiner bedrijf advies van de grote ketenpartner. Mijn ervaring is dat grote bouwbedrijven hier juist voor openstaan omdat het ook in hun belang is dat de partijen waarmee ze samenwerken hun digitale beveiliging op orde hebben.’

De basismaatregelen

Tot slot geeft Nelemans drie belangrijke tips mee. ‘Breng in kaart hoe (externe) gebruikers jouw digitale bedrijfsomgeving binnenkomen en wie dan waar toegang tot heeft en of dit allemaal klopt. Voor bouwbedrijven die met veel leveranciers en (onder)aannemers werken, is dit cruciaal.’ Daarmee zorg je voor een goed toegangsbeheer. De volgende tip gaat over het beschermen van je assets: ‘Stel vast wat de belangrijkste digitale assets zijn en hoe deze te beveiligen. Bijvoorbeeld door data te versleutelen, een firewall te plaatsen en/of het snel uitvoeren van beveiligingsupdates.’ En de derde tip: ‘Oefen als bedrijf of management wat te doen bij een cyberaanval met een fictief scenario. Dan wordt het duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft en wat ervoor nodig is om operationeel te blijven.’ ●

Onze handreiking bied een praktisch stappenplan om organisaties beter voor te bereiden op verstoringen en crises. Kijk ook ons webinar terug op: www.bouwendnederland.nl/weerbaarheid

Geef je zakelijke telefonie een APK-check

Bouwend Nederland Telefonie geeft jouw telefoniesysteem een grondige inspectie.
Een grondige inspectie van je telefoniesysteem. We bekijken niet alleen of alles efficiënt en slim is ingericht, maar ook de kosten en tarieven.

Dit houdt de Bouwend Nederland Telefonie APK-check in:

- 1 | Controle van kosten en tarieven
- 2 | Efficiëntie van je huidige systeem
- 3 | Aanbevelingen voor optimalisaties
- 4 | Toekomstbestendigheid

Jouw zakelijke telefonie verdient de beste zorg. Vertrouw op Bouwend Nederland Telefonie om het slimmer en kosteneffectief te maken.

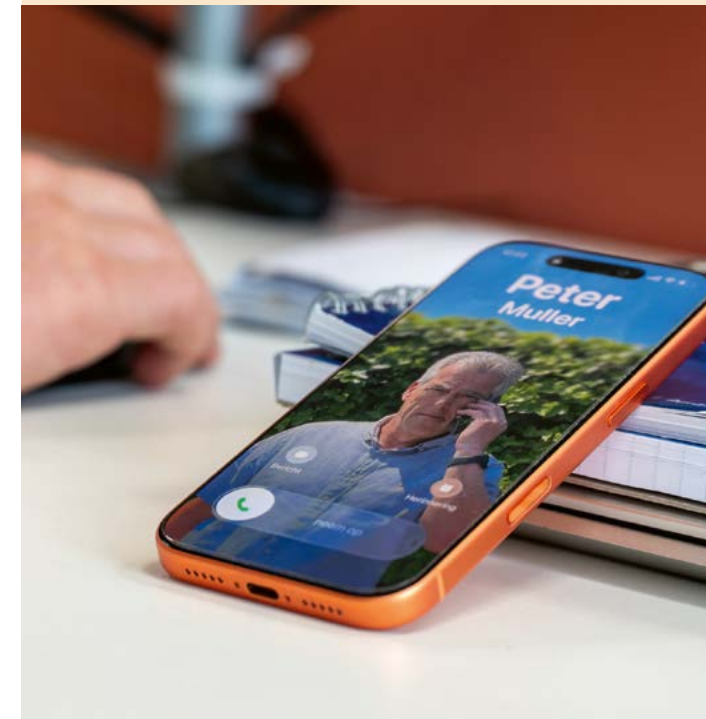
Plan nu jouw telefonie APK-check in:

Scan snel en eenvoudig de QR-code om een afspraak te maken op een datum en tijd die jou het beste uitkomt. Of ga naar: www.bouwendnederlandtelefonie.nl/APK

‘Op een netwerk moet je 100% kunnen vertrouwen’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer Foto ©AW Groep

Met ongeveer 250 medewerkers is AW Groep gespecialiseerd in het ontwerpen, inrichten en onderhouden van infrastructuur en groen. Communicatie, een goed functionerend netwerk en daarmee optimale bereikbaarheid zijn een must. Het is daarom niet verwonderlijk dat manager IT & Digitalisering Peter Muller het contract met Bouwend Nederland Telefonie met twee jaar heeft verlengd.

‘Om hun werk zo goed mogelijk uit te voeren, zijn onze medewerkers allemaal afhankelijk van mobiele spraak- en datadiensten. Niet iedereen maakt gebruik van hetzelfde abonnement: op dit moment hebben we een kleine 200 data sim-gebruikers voor het uitlezen van mails en raadplegen van internet. Daarnaast hebben we zo’n 150 reguliere mobiele abonnementen. Zelf ben ik vierenhalf jaar geleden bij AW Groep in dienst gekomen. In 2024 stonden we voor de keuze: verlengen met onze toenmalige telecomprovider óf maken we de switch? Na marktonderzoek stelden we een lijst met voorwaarden op en hebben we deze naar een aantal leveranciers gestuurd. Na een aantal gesprekken viel de keuze uiteindelijk op Bouwend Nederland Telefonie. Ons gevoel bij hen was goed, waarbij de prijs ook een belangrijke factor was. Maar het feit dat zij gebruikmaken van het meer dan betrouwbare KPN-netwerk was voor ons doorslaggevend.

Afgelopen april stonden wij weer voor de keuze: verlengen of switchen? Deze bleek simpel: de serviceverlening is uitmuntend en we kunnen altijd bij hun vaste accountmanager terecht. Tot slot maken ze via een realtime dashboard ons data-gebruik inzichtelijk. Op deze manier kunnen we nagaan welke medewerkers weinig of juist veel data gebruiken en kunnen we op basis hiervan databundels aanpakken. Bij Bouwend Nederland Telefonie kunnen we overigens ook terecht voor de aanschaf van mobiele toestellen. Voor iedereen die overweegt om over te stappen naar een goed netwerk en uitmuntende service, kunnen wij zo’n switch zeker aanraden.’ ●

Scan de QR-code

Benieuwd wat jij kunt besparen?

Meer informatie?

0348 - 49 50 41

bouwendnederlandtelefonie.nl

‘Leerlingen zijn onderdeel van het team’

‘Échte vaklieden, vind ze maar eens’

Banners, sociale media of via-via: wat werkt eigenlijk nog als je jong personeel zoekt? En belangrijker: hoe zorg je dat ze blijven? Jorinde Kloeze-man-Nijland (Klink Nijland) en Jan-Pieter van Laar (Bouwbedrijf Van Laar) delen hun ervaringen.

Tekst Esther te Lindert

Foto's ©Patricia Rehe

‘Échte vaklieden, vind ze maar eens’, verzucht Jan-Pieter van Laar in de kantine van het hoofdkantoor in Wapenveld, halverwege het gesprek over het aantrekken van jong personeel. Zijn bouwbedrijf bedient veel vaste opdrachtgevers. ‘We richten ons bewust op de unieke projecten. Daarnaast zijn we actief in de restauratie.’ Juist voor die markt is het lastig om een goede allround timmerman en metselaar te vinden. Het gros van ons personeel hebben we zelf opgeleid. Maar ik heb meer mensen nodig dan dat ik zelf kan opleiden.’

Banners en mond-tot-mondreclame

Jorinde is benieuwd hoe Van Laar dan toch nieuw, jong personeel aantrekt. Jan-Pieter: ‘We zijn heel actief. In het verleden heb ik geprobeerd via advertenties op sociale media personeel te werven.’ Maar die aanpak leverde onvoldoende op. Van Laar promoot nu vooral op de bouwplaatsen. ‘Mooie projecten op beeldbepalende plekken in het centrum van Heerde en Vaassen bijvoorbeeld. Daar hangen banners: kom jij werken bij Van Laar? Dat werkt wél.’ Ook door mond-tot-mondreclame en het sponsoren van sportclubs is het bedrijf in beeld. Jorinde vult aan: ‘Festivals en doe-dagen op scholen, zo blijf je zichtbaar.’

‘We leggen de lat hoog, dus leerlingen leren veel’

Interne opleiding

Van Laar heeft een grote groep loyale medewerkers met lange dienstverbanden. Maar een aantal gaat over een paar jaar met pensioen, vertelt Jan-Pieter. ‘Daar probeer je keihard tegenaan op te leiden.’ Van Laar werkt samen met Bouwmensen en met ROC’s in de regio. Het wekken van interesse begint natuurlijk al op de middelbare scholen en de vmbo’s, vertelt hij. ‘Als zij een evenement organiseren, stellen we altijd een bouwplaats beschikbaar.’ Jorinde: ‘In eerste instantie probeer je die jongens enthousiast te maken voor het vak.’

Bij Van Laar lopen op kantoor en op de bouwplaatsen dan ook veel leerlingen mee. ‘We zien hen altijd als onderdeel van het team, want je leidt ze op voor de toekomst in de hoop dat ze blijven.’ Het is daarom jammer dat sommigen besluiten om vervolgens als zzp’er aan de slag te gaan, stelt Jan-Pieter. ‘Dat mag natuurlijk, maar het is wel lastig. Je steekt vier jaar lang ziel en zaligheid in zo’n jongen. Ze leren veel, want we leggen de lat hoog.’ Jorinde merkt dat sommige zzp’ers na verloop van tijd als vaste medewerker weer bij het bedrijf terugkeren. ‘Als zzp’er lijk je meer over te houden, maar pensioen en een

arbeidsongeschiktheidsverzekering regelen ze vaak niet. Een werkgever daarentegen wel.’

Persoonlijke ontwikkeling

Om personeel voor langere tijd aan zich te binden, zorgt Van Laar ervoor dat iedereen goed zijn werk kan doen. ‘Een heldere structuur, fijne collega’s, de boel goed voorbereid.’ Maar beiden benadrukken ook het belang van persoonlijke ontwikkeling op de werkvloer. Jan-Pieter geeft personeel de ruimte om te ontdekken wat ze leuk vinden. Het mes snijdt daarbij aan twee kanten. ‘Ik heb een leerling-timmerman met een havo-diploma. Hij zei: ik wil gewoon met mijn handen werken en uiteindelijk zie ik wel wat ik ga doen. Nu gaat hij de opleiding Praktisch Bouwmanagement volgen. Daar ben ik erg blij mee, want zo kan hij later wellicht naar kantoor doorschuiven.’ Ook Klink Nijland kijkt naar opleiding en persoonlijke interesse. ‘We hebben nu een hbo-student Civiele Techniek die op kantoor werkt én regelmatig buiten meedraait. Die combinatie vindt hij erg leuk en de praktijkervaring helpt hem weer bij zijn werkzaamheden op kantoor’, vertelt Jorinde. ‘We nemen mensen aan de hand en geven ze een goede basis mee. Zo kunnen ze een heel uitdagende baan hebben.’ ●

Ben jij een jonge (aankomende) manager/eigenaar in de bouw? Sluit je dan vooral aan bij Jong Bouwend Nederland.

Tips voor aantrekkelijk werkgeverschap: www.bouwendnederland.nl/kennis/aantrekkelijk-werkgeverschap

REBRICK: OUDE GEVELSTENEN, NIEUWE TOEKOMST

Jubilea

 BouwendNederland ledenvoordeel

SPECIALE ACTIE GROOTFORMAAT PRINTERS

Van werktekening tot revisieprint. Met de HP DesignJet grootformaat printers print je moeiteloos technische tekeningen en plannen in A3, A2, A1 én A0-formaat. Haarscherp en direct klaar voor gebruik op kantoor of op de werf.

Dankzij de watervaste HP Flex inkten blijven lijnen en details perfect leesbaar, ook bij intensief gebruik. Slimme functies zoals one-click scan & copy besparen tijd in dagelijkse workflows, terwijl HP Wolf Pro Security zorgt voor optimale beveiliging van jouw printomgeving.

HP DESIGNJET T850 36-INCH PRINTER

Ref 22.775.324 - € 2.138 excl. BTW

**HP DESIGNJET T850 36-INCH PRINTER
MET GEÏNTEGREERDE SCANNER**

Ref 22.775.335 - € 4.193 excl. BTW

**A GREAT WORKING DAY.
DELIVERED.**

Vragen? Neem contact op
met je persoonlijke Lyreco
accountmanager.

‘Marketing is belangrijk, begin met een plan van aanpak’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer Foto ©Bouwbedrijf van Pijkeren

Als spin in het web binnen **Bouwbedrijf van Pijkeren** is **Hilda Kampjes** onder meer verantwoordelijk voor het secretariaat én een gedeelte marketing. Om het marketingvak beter onder de knie te krijgen, volgde zij de **BNL Academy-training Marketingstrategie voor jouw bouwbedrijf** in één dag.

‘Binnen ons bedrijf zijn we dagelijks bezig het vergroten van onze zichtbaarheid. Zo hebben we een extern bureau ingeschakeld voor onze socialmediakanalen. Omdat ik nog relatief weinig kennis heb van marketing en daarin wel een coördinerende rol vervul, vond de directie het een goed idee dat ik een cursus in dit vakgebied zou volgen. Een mailing van de Bouwend Nederland Academy gaf de doorslag.

Zoals de naam van de training al aangeeft, werd ik samen met drie andere deelnemers in een dag door een trainer bij de hand genomen. Mede door zijn jarenlange marketingervaring ging er een wereld voor mij open. Je kunt over een gelijke website beschikken en je reclame-uitingen op orde hebben, maar begin met een plan. Wil je de naamsbekendheid vergroten of je markt uitbreiden? Richt je je op het behoud van bestaande klanten of wil een nieuwe klantengroep aanboren? Essentiële vragen voor je bedrijfskoers, de marketing en de communicatiemiddelen die daaruit voortvloeien. Met een goed plan van aanpak kun je gestructureerd te werk gaan, zo veel werd mij duidelijk.

Door de overzichtelijke groepssamenstelling was er veel tijd voor vragen en interactie. Tijdens de dag kregen we ook meerdere opdrachten om uit te voeren. Soms best pittig, maar deze uitdagingen gingen we graag aan. Vol nieuwe inzichten en ideeën nam ik na een intensieve dag afscheid. Voor iedereen die ins en outs van marketing onder de knie wil krijgen, is deze Academy-training een ideale opstap tot een nadere kennismaking met dit vakgebied.’ ●

Scan de
QR-code

Kom meer te
weten over deze
training.

‘Om alles te kunnen, moet ik veel kilometers maken’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer Foto's ©Patricia Rehe

Ze is pas zestien jaar oud, maar nu al spreekt Meike van Boekel de ambitie uit om door te groeien tot een allround timmerkracht. Als eerstejaars aan de driejarige mbo-opleiding Timmerman bij ROC Nijmegen loopt ze twee dagen per week stage bij bouwbedrijf Litjens. Zo komen naar eigen zeggen theorie en praktijk mooi samen.

1 Hoe ben je bij Bouwbedrijf Litjens gekomen?

‘In de zoektocht naar een passende stageplaats ligt het initiatief natuurlijk eerst bij jezelf. Via Bouwmensen had ik in eerste instantie wel een stageplek te pakken, maar daar was ik niet helemaal van overtuigd. Daarom ben ik zelf gaan doorzoeken. Ik heb verschillende bedrijven in de buurt aangeschreven en mijn lijstje aan Bouwmensen doorgegeven. Zij hebben bouwbedrijf Litjens benaderd en mijn huidige baas Ramon herinnerde zich mijn mail met daarin mijn sollicitatie naar een stageplek. Tijdens de kennismaking was de klik er meteen. Grotendeels heb ik dit dus zelf kunnen realiseren maar het is een fijne gedachte dat een organisatie als Bouwmensen er altijd voor je is en meedenkt.’

2 Hoe pas je daar toe wat je hebt geleerd?

‘Uiteraard is school belangrijk, laat ik dat vooropstellen. Maar het meeste leer ik toch tijdens mijn stage. Op school zijn we ook met de praktijk bezig maar heeft elke scholier een andere discipline voor ogen. Zelf vind ik het heel leuk om allround bezig te zijn. Op dit moment richten we ons op nieuwbouwhuizen, maar ik heb ook al een grote aanbouw en kleine verbouwingen gerealiseerd. Mijn werkzaamheden variëren van het plaatsen van wanden tot het leggen van dakplaten. Leuk en afwisselend werk om met zo'n drie tot vier collega's uit te voeren. Zij kunnen, net als mijn docenten op school, hun ervaring op mij overbrengen.’

3 Wat maakt je blij in je werk?

‘Als je uiteindelijk van niets iets maakt. Neem nu dat nieuwbouwhuis waar we mee bezig zijn. Dat komt te staan op plek die een tijdje geleden nog leeg was en waar straks een gezin woont. Als je daar dan langsrijdt, kun je oprecht trots zijn op wat er is gebouwd. Ik deel mijn enthousiasme ook met mijn ouders en medescholieren. Van elkaars feedback steek je overigens veel op. Buiten de lijntjes van school word ik vrolijk van sporten en ben ik veel creatief bezig.’

4 Wat wil je nog leren?

‘Dat is met één woord samen te vatten: alles. Maar dat duurt nog wel even. Dat merk ik maar al te veel om mij heen: mensen met wie ik werk, zijn nét iets verder dan ik en kunnen en weten meer. Ik wil niet in één ding goed zijn maar juist alles kunnen. Nu richt ik mij bij Litjens op nieuwbouw, aanbouw en kleine verbouwingen, maar renovatie lijkt me ook heel gaaf. Dat een gebouw weer in zijn originele staat terugkeert. Voordat het zover is, moet ik echt nog veel kilometers maken. Maar je mag dromen, toch?’

5 Welke tips heb je voor anderen?

‘Mogelijk voor de hand liggend, maar zorg dat je altijd op tijd komt. Ook al betekent dat dat je de bus of trein eerder moet nemen. En ruim na een dag werken je spullen op. Maar ook: stel vragen en durf dingen uit te voeren. Alleen op die manier krijg je steeds meer onder de knie. Mijn leermeester zegt altijd: ‘Beter er vijf minuten langer over doen zodat je het snapt en goed uitvoert, dan dat je niets vraagt en iets niet klopt.’ ●

Klaar voor digitale oplevering conform NLCS++?

Wat maakt RevisieZeker uniek? Scan en ontdek het

RevisieZeker binnen Klic Beheer

Netbeheerders stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit en snelheid van revisiedata. Met **RevisieZeker** registreer je gegevens direct in het veld en werk je volgens de uitgangspunten van NLCS++, met een soepele oplevering via DSP Hoofdnet als resultaat.

Eén workflow voor kantoor en veld

Vorbereiden op kantoor

Zet het ontwerp vanuit Klic Beheer klaar voor de uitvoering.

Registreren in het veld

Leg via Klic App Pro vast wat daadwerkelijk is aangelegd, direct aan de sleuf.

Opleveren richting netbeheerder

Werk toe naar gevalideerde as-builtdata conform NLCS++, gereed voor oplevering via DSP Hoofdnet.

Bouwend Nederland Advies: Één loket voor al jouw vragen

Als ondernemer in de bouw en infra loop je regelmatig tegen vragen aan waarop je direct een antwoord nodig hebt. Maar hoe kom je bij de persoon die dat antwoord weet? Met Bouwend Nederland Advies heb je één loket waar je met al je vragen terecht kunt, ongeacht of het gaat om bijvoorbeeld loondoorbetaling bij ziekte, juridische geschillen met opdrachtgevers, of arbeids recht. Onze specialisten staan voor je klaar. Vragen over bouwrecht, aanbestedingen of cao? Stel ze aan onze deskundige adviseurs!

Vragen over bouwrecht, aanbestedingen of cao? Stel ze aan onze deskundige adviseurs!

Mail je vraag naar advies@bouwendnederland.nl en ontvang uiterlijk de volgende werkdag een reactie.

Tweedelijns dossierbehandeling voor € 160,- per uur, na schriftelijk akkoord.

Leden beoordelen onze juridische ondersteuning met een 9!

Interesse?

Heb je interesse of vragen? Mail dan naar advies@bouwendnederland.nl of bel **079 325 22 50**.

Een horecazaak als uit de hand gelopen hobby

Tekst Jacob-Jan Esmeijer
Foto ©Michel ter Wolbeek

Als directeur-eigenaar van de Van der Werff Groep heeft Dennis van der Werff met Bar Bistro Eight een uit de hand gelopen hobby ontwikkeld. Niet omdat hij samen met lokale ondernemers een carrière in de horeca ambieerde, maar juist om iets terug te doen voor (de horeca in) Alphen aan den Rijn.

'Vaak kijken Alphenaren uit naar Leiden of Woerden voor een hapje buiten de deur. Voor mij en een aantal andere ondernemers was dat aanleiding om de koppen bij elkaar te steken. Toen we de kans kregen om een etablissement over te nemen, hebben we een plan uitgewerkt. Zo is Eight ontstaan. De naam verwijst enerzijds naar 'eet', maar ook naar het aantal initiatiefnemers.

We zijn geopend van woensdag tot en met zaterdag. Op de overige dagen is het restaurant exclusief te reserveren voor feesten, partijen en zakelijke bijeenkomsten. Eight staat bekend om zijn zakelijke lunches, maar ook 's avonds ben je van harte welkom. Dan serveren we een uitgebreide menukaart, waarbij we werken met verse, regionale ingrediënten. Er is dus voor iedereen wat wils.

Daarnaast bieden we met Eight at Home maaltijden van restaurant-kwaliteit die thuisbezorgd worden. Met ons *home cooking*-concept verzorgen we zelfs alles: van ingrediënten tot een kok aan huis. Op die manier hebben we écht iets te bieden voor de meer dan 110.000 inwoners van Alphen aan den Rijn – van zakelijk tot particulier, jong en oud – die behoefte hebben aan kwalitatief goede horeca.

Bij de lancering van Eight was winst nooit het uitgangspunt. Natuurlijk willen we geen verlies draaien, maar dankzij onze gezamenlijke *break-even*-gedachte kunnen we alles tegen een toegankelijke prijs aanbieden. Een aanrader? Persoonlijk kun je mij wakker maken voor onze versgebakken zeetong!' ●

BOUWEND NEDERLAND VOORDEEL

LUNA ESPRESSO

Krachtpatser met moderne interface

- De Jong: Nederlands fabricaat.
- 200 koppen per dag.
- 18,5" inch touchscreen.

Machineprijzen zijn altijd inclusief levering, installatie en een waterfilter t.w.v. €387,55.

€4.456,-
€3.350,-

PANAMA

- Zwitserse precisie van Equator.
- Lattiz melk geïntegreerd.
- Verse melkervaring zonder gedoe.
- Modulair: extra gemakkelijk in onderhoud en gebruik.

Leden profiteren verder van extra kortingen op ons gehele assortiment. Prijzen zijn excl. BTW.

€9.999,-
€9.000,-

AQUABLU

- Innovatief en duurzaam hydratatiesysteem
- Natuurlijke smaken: versterkt met vitamines en mineralen
- Filtert bacteriën, verontreinigingen en microplastics weg
- Zero Sugar, nul verspilling

€5.690,-
€5.490,-

Dé verzekering op maat voor de bouw en infra!

Met de **Bouwend Nederland Integraal Polis** verzekert je jouw bedrijf compleet, flexibel en zonder dubbele dekkingen. Jij kiest de rubrieken die je nodig hebt: aansprakelijkheid, constructie, ontwerp, wagenpark, werkmaterieel, ongevallen, cyber, opstal, goederen of inventaris.

- Specifiek voor bouw & infra
- Gemaakt voor en door leden
- Eén aanspreekpunt voor al je schadeverzekeringen
- Flexibele dekking afgestemd op jouw bedrijf

Deze verzekering is exclusief voor leden van Bouwend Nederland.

Vraag een adviesgesprek verzekeringen via **079 3 252 166** of mail naar verzekeringen@bouwendnederland.nl aan en ontdek de mogelijkheden!

NEDERLAND HEEFT MÉÉR CIVIELE HELDEN NODIG.

Civiele techniek is overal om ons heen. Toch weten veel scholieren nog te weinig over dit mooie en belangrijke vakgebied. Met de campagne Civiele Helden brengen we civiele techniek en de opleiding Civiele Techniek / Built Environment onder de aandacht.

HELP JIJ MEE? DOWNLOAD DE CAMPAGNEMATERIALEN VIA

[STUDEERCIVIELETECHNIEK.NL](https://studeercivieletechniek.nl)